

zaaknummer 2011T544(1)

19 november 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. G.M.J. van Oijen, advocaat te 's-Hertogenbosch.

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], datum van overlijden onbekend,
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tot zijn uittreden op [datum] lid van de Congregatie Broeders van Huijbergen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 september 2012.

Op 14 november 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van broeder [naam], algemeen overste van de Congregatie Broeders van Huijbergen.

Op 30 januari 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden. Van de zitting is een proces-verbaal opgemaakt. De behandeling van de zaak is aangehouden in afwachting van nader onderzoek door broeder [naam] naar de reden van uittreding van aangeklaagde. En voorts is de behandeling van de zaak aangehouden in afwachting van de door klager in te dienen klacht tegen een andere aangeklaagde, te weten broeder [naam]. Ook is de zaak aangehouden teneinde [naam] in de gelegenheid te stellen eventueel klachten in te dienen tegen [aangeklaagde] en broeder [naam].

Vervolgens heeft op 15 oktober 2013 te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Oijen.

Namens de Congregatie is verschenen broeder [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin van drie kinderen. Nadat de ouders van klager waren gescheiden heeft klager samen met zijn broer en zus in een kindertehuis in [provincie] gewoond. In 1947 is klager overgeplaatst naar [instelling]. De eerste twee jaren van zijn verblijf in [instelling] verliepen probleemloos. De jaren daarna waren een ware hel. Klager werd stelselmatig mishandeld en seksueel misbruikt.

Aangeklaagde verrichtte werkzaamheden in [instelling].

Klager was een van de lievelingetjes van aangeklaagde. De meeste kinderen in het gesticht kregen veel slaag, maar als je slim (het lievelingetje) was liet je dat niet gebeuren.

Het kwam geregeld voor dat klager na het poetsen van de eetzaal op de kamer van aangeklaagde moest komen om een nachtkruisje te halen. Klager werd dan verzocht om op de schoot van aangeklaagde te gaan zitten. Op dat moment deed aangeklaagde de pyjamabroek van klager uit waarna hij zijn geslachtsdeel in de anus van klager stopte om klager zo te verkrachten. Dit heeft zich meerdere keren voorgedaan. Ook kwam het voor dat klager met hevige pijn in zijn billen wakker werd in bed van aangeklaagde. Klager heeft het vermoeden dat aangeklaagde hem toen in zijn slaap heeft verkracht. Ook werd klager in de vakantieperiodes seksueel misbruikt. Klager was een bedplasser en kon daarom niet mee op vakantie. Als er vanwege de vakantie overdag minder jongens in het gesticht waren moest klager aangeklaagde helpen zijn kamer op te ruimen. Bij dergelijke klussen werd klager ook verkracht door aangeklaagde. Het was voor klager ondoenlijk om het seksueel misbruik een halt toe te roepen.

Klager weet zeker dat er nog veel meer jongens door aangeklaagde zijn misbruikt. Hij snapt niet dat er maar zo weinig klachten zijn tegen aangeklaagde.

Het seksueel misbruik vond plaats vanaf het moment dat klager acht jaar was. Het misbruik heeft ontelbare keren plaatsgevonden. In het begin kon klager nog bijhouden hoe vaak het was voorgevallen, maar op een gegeven moment is hij de tel kwijt geraakt.

2.2. Klager is door het seksueel misbruik agressief geworden. Toen hij een keer van een broeder een klap kreeg, stond hij op en gaf de broeder een klap terug. Vervolgens is hij weggelopen uit het [instelling] en heeft hij het seksueel misbruik gemeld bij de politie. Klager werd niet geloofd en is door een agent teruggebracht naar [instelling]. Vlak daarna is klager overgeplaatst naar opvoedingsgesticht [naam].

Op achttienjarige leeftijd is klager in dienst gegaan en heeft hij zich aangemeld om naar [land] te gaan. Klager wilde daar heen om zelfmoord te plegen. Hij hoopte dat hij niet terug zou komen. Dat is anders gelopen.

Toen klager terug was uit [land] kwam de politie aan de deur om vragen te stellen over [aangeklaagde]. Klager meent zich te herinneren dat dit rond 1963-1964 is geweest. Nadien heeft klager er nooit meer iets van gehoord.

Klager heeft de naam van [naam] zijn hele leven onthouden. Zij kwamen elkaar in hun jeugd overal tegen: in het kindertehuis in [plaats], in [instelling], op [opvoedingsgesticht], bij pleeggezinnen. Toen klager volwassen was kwam hij [naam] af en toe toevallig tegen. Ze hebben niet echt contact gehouden. Bij indiening van het klaagschrift heeft hij de naam genoemd van [naam]. Later is het hem gelukt contact te leggen met [naam].

Klager is in 1974 getrouwd. Zijn vrouw is niet op de hoogte van zijn traumatische jeugdervaringen. Klager barstte wel eens in huilen uit als hij teveel had gedronken. Hij vertelde zijn vrouw dan wel kleine dingetjes. Klager heeft wel eens geprobeerd te praten met een onderwijzeres over hetgeen is overkomen, maar telkens barstte hij in huilen uit.

Klager heeft lange tijd het gevoel gehad dat hij rondliep als een bom die bij het minste of geringste tot ontploffing kwam.

In zijn werk heeft klager ook de gevolgen van het seksueel misbruik ervaren. Hij heeft regelmatig conflicten gehad met zijn leidinggevenden vanwege een gebrek aan vertrouwen.

Klager heeft een tweeslachtig gevoel bij deze klachtenprocedure. Enerzijds wil klager het seksueel misbruik wereldkundig maken, anderzijds voelt hij zich een verrader tegenover de jongens die ook seksueel zijn misbruikt en die geen klacht hebben ingediend.

2.3. Klager wil dat de kerkelijk verantwoordelijken beseffen en inzien dat door het seksueel misbruik onnoemelijke materiële en immateriële schade is aangericht bij klager. Klager vindt dat de daden niet ongestraft mogen blijven.

3. Het verweer/ De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Overste [naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Naar aanleiding van de zitting op 30 januari 2013 heeft overste [naam] wederom onderzoek gedaan naar de omstandigheden rond het uittreden van aangeklaagde. Toen is duidelijk geworden dat het uittreden van aangeklaagde niet helemaal vrijwillig is geweest en dat er aanwijzingen zijn dat zijn uittreden in verband wordt gebracht met seksueel misbruik door aangeklaagde.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ruim zestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben voorgedaan. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat klager niet te tellen keren anaal is verkracht door aangeklaagde. Het is te vaak gebeurd om het aantal voorvallen nader te kunnen vaststellen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de klacht van [naam], bij de Klachtencommissie bekend onder nummer 2013T971(1). Hoewel de aard van het seksueel misbruik uiteen loopt acht de Klachtencommissie het niet ondenkbaar dat dit komt door de interactie tussen aangeklaagde en de verschillende klagers. Klager stelt dat hij het lievelingetje werd van aangeklaagde teneinde lichamelijke mishandeling te ontlopen. [naam] daarentegen heeft het seksueel misbruik een halt toegeroepen waarna het seksueel misbruik, wellicht in een ‘voorstadium’, is gestopt.

Tenslotte laat de Klachtencommissie in haar overweging meewegen, dat aangeklaagde de Congregatie niet vrijwillig heeft verlaten en dat er sterke aanwijzingen zijn dat aangeklaagde zelfs door de politie is verhoord wegens het plegen van seksueel misbruik met minderjarigen.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas acht jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Broeders van Huijbergen de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 19 november 2013 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, mevrouw W.M. Veltman-Breddels en drs. Th.M. Bronzwaer, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.